HET

GESCHREVEN DOOR

WITTE

H. P. LOVECRAFT

SCHIP

H. P. Lovecraft – Het witte schip
Eerst verschenen in 1919

Nederlandse vertaling:
Andreas van Woerkom
2018

Mijn naam is Basil Elton, wachter van de North Point vuurtoren, net zoals mijn vader en grootvader voor mij. De grijze vuurtoren staat ver van de kust, en torent daar uit boven half verzonken slijmerige rotsen die te zien zijn als het getij laag is, maar die onzichtbaar zijn wanneer het vloed is. Al een eeuw lang zijn de majestueuze schepen van de zeven zeeën dit lichtbaken voorbij gevaren. In de tijd van mijn grootvader waren het er veel, in de dagen van mijn vader niet zo heel veel, en nu zijn het er zo weinig dat ik me soms vreemd verlaten voel, alsof ik de laatste man op onze planeet ben.

Van verre kusten kwamen die klassieke vrachtschepen van weleer, met hun grote witte zeilen. Ze brachten een hint mee van verre oostelijke kusten waar de zon warm is en zoete geuren blijven hangen over weldadige tuinen en vrolijke tempels. De oude zeekapiteins kwamen vaak bij mijn grootvader op bezoek en vertelden hem over deze dingen, die hij op zijn beurt aan mijn vader vertelde, en mijn vader vertelde het vervolgens aan mij tijdens de lange herfstavonden, als de oostenwind een griezelig gehuil liet horen. En ik heb meer van deze zaken, en van veel andere zaken, gelezen in de boeken die mensen me gaven toen ik jong was en vervuld werd met verwondering bij het lezen over alles dat de wereld te bieden heeft.

Maar mooier dan de overgeleverde verhalen van oude mannen en de boekenwereld is de geheime wereld van de oceaan. Blauw, groen, grijs, wit of zwart. Glad, gegolfd of bergachtig, de oceaan is nooit stil. Al mijn levensdagen heb ik het gezien en heb ik ernaar geluisterd, en ik weet het goed. In het begin vertelde de oceaan me alleen de eenvoudige kleine verhalen van kalme stranden en nabije havens, maar met de jaren werd de oceaan vriendelijker en sprak ook over andere dingen, over dingen die vreemder en afstandelijker zijn in zowel ruimte als in tijd. De schemerende grijze dampen die de oceaan van de horizon scheiden hebben me soms een glimp gegeven van de wegen die erachter liggen. En soms zijn 's nachts de diepe

wateren van de zee fosforescerend helder geworden om me een glimp van de zaken onder het oppervlak te geven. En deze glimpen gingen minstens net zo vaak over dat wat ooit was en dat wat ooit zou kunnen zijn, als dat wat nu is; want de oceaan is ouder dan de bergen, en beladen met de herinneringen en de dromen van de Tijd.

Uit het Zuiden kwam het Witte Schip toen het volle maan was en deze hoog aan de hemel stond. Uit het zuiden kwam het soepel en stil over de zee aanglijden. En of de zee nu ruig of rustig was, en of de wind nu vriendelijk was of ongunstig, het schip zou altijd soepel en stil voortglijden, de zeilen gehesen en zijn lange rijen roeiriemen in een harmonieuze ritmische beweging slagen makend. Op een nacht zag ik op het dek een bebaarde man in een gewaad, en hij leek me te wenken om koers te zetten naar een onbekende kust. Daarna zag ik hem vaak tijdens de volle maan en hij wenkte me altijd.

De maan scheen bijzonder helder op de avond dat ik zijn roep beantwoordde, en ik liep over het water naar het Witte Schip over een brug van maanstralen. De man die me had gewenkt, heette me nu welkom in een zachte taal die ik goed scheen te kennen, en de uren werden gevuld met zachte liederen van de roeiers toen we weggleden richting een mysterieus zuiden, naar een horizon die goudkleurig was van de gloed van die volle, zachte maan.

En toen de dageraad aanbrak, rooskleurig en stralend, zag ik de groene kust van verre landen, helder en mooi, en voor mij tot dan toe volledig onbekend. Uit de zee rezen majestueuze terrassen van groen op, met bomen bezaaide heuvels en hier en daar de glanzende witte daken en zuilengalerijen van aparte tempels. Toen we dichterbij de groene kust kwamen, vertelde de man met de baard me over dat land, het Land van Zar, waar alle dromen en gedachten van schoonheid wonen, die tot de mens gekomen zijn, maar die hij snel weer vergeet. En toen ik weer naar de terrassen keek, zag ik dat het waar was wat hij zei, want op de terrassen zag ik veel dingen die ik

ooit door de mist achter de horizon had gezien en die ik gezien had in de fosforescerende diepten van de oceaan. Want ook daar waren vormen en fantasieën mooier dan die ik ooit had gekend, de visioenen van jonge dichters die in armoede stierven voordat de wereld kon vernemen wat ze hadden gezien en gedroomd. Maar we hebben geen voet gezet op de glooiende kusten van Zar, want er wordt gezegd dat hij die hen betreedt, nooit meer naar zijn geboortestreek kan terugkeren.

Terwijl het Witte Schip stil wegtrok van de met tempels bezaaide terrassen van Zar, zagen we aan de verre horizon de torens van een machtige stad oprijzen. En de man met de baard zei tegen mij: “Dit is Thalarion, de stad van de duizend wonderen, waarin al die mysteriën wonen die de mens tevergeefs heeft geprobeerd te doorgronden.” En ik keek opnieuw, van dichterbij, en zag dat de stad groter was dan enige andere stad waar ik eerder van had gehoord of van had gedroomd. In de lucht bereikten de torenspitsen van zijn tempels de wolken, zodat niemand hun pieken kon aanschouwen, en de grimmige, grijze muren, waarover je maar een paar daken kunt bespieden, raar en onheilspellend, maar toch versierd met rijke friezen en aanlokkelijke sculpturen liepen door tot ver achter de horizon. Ik verlangde vurig naar deze fascinerende maar toch ook weer afstotende stad en smeekte de bebaarde man om mij te laten landen op de stenen pier bij de enorme gekloven poort Akariel, maar hij verwierp zachtmoedig mijn wens en zei: “In Thalarion, de Stad van Duizend Wereldwonderen zijn velen mensen aangekomen, maar niemand van hen is ooit teruggekomen. Daar vind je alleen demonen en gekke dingen die niet langer menselijk zijn, en de straten zijn wit gekleurd door de onbegraven botten van degenen die hebben gekeken naar de eidolon Lathi, die regeert over de stad.” Dus zeilde het Witte Schip voorbij de muren van Thalarion en volgde vele dagen een naar het zuiden vliegende vogel, wiens glanzend verenkleed overeen kwam met de lucht waaruit hij was neergedaald.

Toen kwamen we bij een kust die werd opgevrolijkt door bloesems van elke tint, waar we zo ver landinwaarts als we kwamen konden genieten van heerlijke bosjes en stralende prieeltjes onder een mediterrane zon. Van schutters buiten onze blik kwamen uitbarstingen van liederen en flarden van lyrische harmonie, afgewisseld met vaag gelach zo heerlijk dat ik in mijn gretigheid de roeiers aanspoorde om het schouwspel te bereiken. En de bebaarde man sprak geen woord, maar keek me aan toen we de met lelies omzoomde kust naderden. Plotseling waaide er een wind over de bloemenweide en groene bossen en die droeg een geur met zich mee waar ik van beefde. De wind werd sterker en de lucht was gevuld met de dodelijke knekelgeur van door de pest getroffen steden en onbedekte begraafplaatsen. En terwijl we als waanzinnigen weg zeilden van die verdoemde kust sprak de man met de baard en hij zei: “Dit is Xura, het land van onvervulde genoegens.”

Dus opnieuw volgde het Witte Schip de vogel aan de hemel, over warme gezegende zeeën waar wij werden verkoeld door strelende, aromatische briesjes. Dag na dag en nacht na nacht zeilden we, en als de maan vol was, luisterden we naar zachte liederen van de roeiers, net zo lieflijk als op die nacht lang geleden, toen we wegvoerden van mijn verre geboorteland. En het was bij maanlicht dat we eindelijk ons anker uitwierpen in de haven van Sona-Nyl, die wordt beschut door dubbele landtongen van kristal die uit de zee oprijzen en elkaar ontmoeten in een schitterende boog. Dit is het Land van Luxe, en we liepen naar de groene kust over een gouden brug met maanstralen.

In het Land van Sona-Nyl is er noch tijd noch ruimte, noch lijden noch dood, en daar woonde ik gedurende vele aeonen. Helder groen zijn daar de bosschages en de weilanden, helder en geurig de bloemen, blauw en muzikaal de beken, helder en koel de fonteinen, en overal zijn de statige en prachtige tempels, kastelen en steden van Sona-Nyl. En dat land is onbegrensd, want voorbij elk prachtig

uitzicht volgt er een van nog grotere schoonheid. Over het platteland en te midden van de pracht van de steden zwerven naar believen de gelukkige mensen, van wie alle begaafd zijn met ongeveinsde genade en onvervalst geluk. Alle aeonen dat ik daar woonde, wandelde ik zalig door tuinen waar bijzondere pagodes tussen de aangename bosjes struiken waren te ontwaren, en waar de witte wandelgangen worden omzoomd door delicate bloesems. Ik beklom zacht glooiende heuvels van waaruit ik onovertroffen panorama's van lieflijkheid kon zien, met kleine stadjes genesteld in groene valleien, en met de schitterende gouden koepels van gigantische steden aan de oneindig verre horizon. En ik bekeek bij maanlicht de glinsterende zee, de kristallen landtongen en de kalme haven waarin het Witte Schip verankerd lag.

Het was tegen de volle maan op een nacht in het onheuglijke jaar van Tharp dat ik de wenkende vorm van de paradijsvogel zag, en ik voelde de eerste opwinding van onrust. Toen sprak ik met de man met de baard en vertelde hem van mijn nieuwe verlangen om naar het afgelegen Cathuria te vertrekken, dat niemand ooit heeft gezien, maar waarvan iedereen gelooft dat het achter de basaltpilaren van het Westen ligt. Het is het Land van Hoop, en daar verschijnen de perfecte idealen van alles dat we elders kennen, of tenminste, mensen vertellen het zo. Maar de man met de baard zei tegen mij: “Pas op voor die gevaarlijke zeeën waarin mannen zeggen dat Cathuria ligt. In Sona-Nyl is er geen pijn en ook geen dood, maar wie kan zeggen wat er schuil gaat achter de basaltpilaren van het Westen?” Desalniettemin ging ik bij de volgende volle maan aan boord van het Witte Schip, en met de terughoudende bebaarde man verliet ik de gelukkige haven voor ongerepte zeeën.

En de paradijsvogel vloog voor ons uit en leidde ons naar de basaltpilaren van het Westen, maar deze keer zongen de roeiers geen zachte liederen onder de volle maan. In mijn gedachten beeldde ik me vaak het onbekende land van Cathuria in met zijn prachtige

bosschages en paleizen, en ik zou me afvragen welke nieuwe geneugten daar op me wachtte. “Cathuria”, zo zou ik tegen mezelf zeggen, “dat is de verblijfplaats van goden en het land van ontelbare steden van goud. De bosschages zijn van aloë en sandelhout, en er zijn de geurige bosjes van kardemom. En tussen de bomen fladderen paradijsvogels terwijl zij hun liefelijke liederen ten gehore brengen. Op de groene en bloemrijke bergen van Cathuria staan tempels van roze marmer, rijk aan gebeeldhouwde en geschilderde glorie, met in hun binnenplaatsen koele fonteinen van zilver, waaruit het geurige water stroomt van de rivier de Narg, die in een berg ontspringt, met op de achtergrond verrukkelijke muziek. En de steden van Cathuria zijn bezaaid met gouden muren, en hun trottoirs zijn ook van goud. In de tuinen van deze steden vind je zeldzame orchideeën en geparfumeerde meren waarvan de beddingen van koraal en barnsteen zijn. 'S nachts zijn de straten en de tuinen verlicht met vrolijke lantaarns die hun stralen uit de driekleurige schaal van een schildpad laten schijnen, en hier weerklinken de zachte tonen van de zanger en de luitspeler. En de huizen van de steden van Cathuria zijn allemaal paleizen, elk gebouwd boven een geurig kanaal dat gevoed wordt door de wateren van de heilige Narg. Van marmer en porfier zijn de huizen, en bedekt met glinsterend goud dat de stralen van de zon weerspiegelt en zo de pracht van de steden in het zicht van gelukzalige goden die hen vanaf de verre pieken bekijken verbetert. Het mooiste van alles is het paleis van de grote monarch Dorieb, van wie sommigen zeggen dat hij een halfgod is, en anderen zeggen dat hij een god is. Hoog is het paleis van Dorieb en velen zijn de torentjes van marmer op zijn muren. In zijn brede zalen komen vele mensen samen, en hier hangen de trofeeën van weleer. En het dak is van puur goud, het rust op hoge pilaren van robijn en azuur, die versierd zijn met gekoesterde figuren van goden en helden zodat hij die opkijkt naar die hoogten lijkt te kijken naar de levende Olympus. En de vloer van het paleis is van glas, waaronder de listig verlichte wateren van de Narg stromen, opgevrolijkt met opzichtige vissen die niet bekend zijn buiten de grenzen van het mooie Cathuria.”

Zo zou ik tot mijzelf spreken over Cathuria, maar altijd zou de bebaarde man mij waarschuwen om terug te keren naar de gelukkige kusten van Sona-Nyl, want Sona-Nyl is bekend bij mensen, terwijl niemand Cathuria ooit heeft mogen aanschouwen.

En op de eenendertigste dag dat we de paradijsvogel volgden, zagen we de basaltpilaren van het westen. Ze waren gehuld in mist, zodat geen mens er voorbij zou kunnen kijken of hun toppen zou kunnen zien - waarvan sommigen zeggen dat deze zelfs tot aan de hemel reiken. En de man met de baard smeekte me opnieuw om terug te keren, maar ik luisterde niet naar hem, want uit de nevelen achter de basaltpilaren dacht ik de tonen van zangers en luitspelers te horen, zoeter dan de zoetste liedjes van Sona-Nyl, en zoeter dan mijn eigen lofprijzingen, de lof van mij, ik die ver onder de volle maan had gevaren en die woonde in het Land van Luxe. Dus naar het geluid van de melodie zeilde het Witte Schip in de mist tussen de basaltpilaren van het Westen. En toen de muziek ophield en de mist opklaarde, aanschouwden wij niet het land van Cathuria, maar een snelstromende, weergaloze zee, waarover onze hulpeloze schuit in de richting van een onbekend doel werd gedragen. Al snel hoorden wij de verre donder van vallende wateren, en voor onze ogen verscheen ver aan de horizon de titanen-achtige nevel van een monsterlijke waterval, waarin de oceanen van de wereld in het bodemloze niets storten. Toen zei de bebaarde man tegen mij met tranen op zijn wangen: “We hebben het prachtige Land van Sona-Nyl verworpen, en nu zullen we het misschien nooit meer zien. De goden zijn groter dan mannen, en ze hebben overwonnen.” En ik sloot mijn ogen voor de klap waarvan ik wist dat die zou komen, een laatste blik werpend op de paradijsvogel, die zijn spottende blauwe vleugels uitsloeg over de rand van de waterval.

Met de val kwam duisternis en ik hoorde het geschreeuw van mensen en dingen die niet menselijk waren. Vanuit het oosten stak

een onstuimige wind op die me verkilde tot op het bot terwijl ik over de vochtige rotsen kroop die onder mijn voeten waren verschenen. Toen hoorde ik nog een klap en opende ik mijn ogen en zag mezelf op het platform van die vuurtoren van waaruit ik zoveel aeonen geleden was uitgevaren. In de duisternis daaronder zag ik de enorme vervaagde contouren van een schip dat uiteenviel op de scherpe rotsen, en terwijl ik beter probeerde te kijken naar deze rampspoed viel me op dat het licht van de vuurtoren voor de eerste keer sinds mijn grootvader zijn zorg had aangenomen was gedoofd.

En in de latere waken van de nacht, toen ik de toren binnenging, zag ik aan de muur een kalender die nog steeds was zoals toen ik die had achtergelaten op het uur van mijn vertrek. Met de dageraad daalde ik de toren af en zocht naar wrakstukken op de rotsen, maar wat ik vond was alleen dit: een rare dode vogel wiens tint als van de azuurblauwe hemel was, en een enkele verbrijzelde spar, van een witheid intenser dan die van de golven of van de bergsneeuw.

En daarna vertelde de oceaan me zijn geheimen niet meer, en hoewel sindsdien de maan weer vele malen vol was en hoog in de hemel stond, kwam het witte schip uit het zuiden nooit meer terug.